

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
79 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2019

Наукове видання

Збірник тез доповідей 79 наукової конференції викладачів академії
16 – 19 квітня 2019 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 9 від 02.04.2019 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

самоврядування та на рівні домашніх господарств. Необхідною є розробка інструментарію аналізу із врахуванням особливостей кожної сфери агропромислового комплексу. Прикладом може бути харчова промисловість по рівню завантаження виробничих потужностей взагалі та під час забезпечення окупності рівня витрат, по критичному рівню цін, по середньому радіусу доставки сировини та її обсягу, який потрібно переробити для виготовлення одиниці готової продукції та інше.

Особливу роль та місце в забезпеченні економічної безпеки АПК відіграє держава, яка через розробку державних цільових програм реалізує загальнодержавну аграрну політику. На нашу думку, лише державна підтримка забезпечить розширене відтворення АПК і зростаючий обсяг потреб населення в якісних продуктах харчування.

Недоліком існуючої стратегії АПК є невизначеність конкретних пріоритетів розвитку. Однозначно всі вчені відзначають наявність потенціалу, проте, не враховують взаємозв'язок окремих елементів економіки. Так, АПК регіону при належному рівні розвитку здатний дати поштовх ряду галузей: харчової промисловості, виробництва мінеральних добрив, машинобудування, освіти, будівництва, транспорту і зв'язку. Отже, єдиним можливим шляхом поліпшення ситуації, що склалась в державі є необхідність активного розвитку АПК. Це дозволить створити додаткові робочі місця, зупинити міграцію жителів села, дозволить підвищити доступність житла для усіх верств населення, підвищити рівень народжуваності і збільшитися тривалість життя.

На нашу думку, вдосконалення системи управління в регіональному АПК з метою підвищення його економічної безпеки, має сприяти вирішенню таких завдань:

- розвитку виробничої кооперації в напрямі технологічних ланцюжків АПК і в сфері реалізації готової продукції;
- встановлення довгострокових партнерських відносин між сільськими товаровиробниками і підприємствами харчової промисловості, а також кредитно-фінансовими установами через розвиток товарного кредиту і фінансового лізингу;
- поліпшення інвестиційних умов для АПК, концентрації інвестиційних ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку комплексу;
- впровадження прогресивних технологій в сільськогосподарське виробництво, технологічному оновленню харчової промисловості;
- розвитку ринкової інфраструктури в АПК.

Також при розробці стратегії розвитку вітчизняного АПК з метою забезпечення його економічної безпеки необхідно приділити достатню увагу оптимізації структури сільськогосподарського виробництва.

Таким чином, створення оптимальної структури сільськогосподарського виробництва має бути направлено на ліквідацію структурних диспропорцій і підвищення на цій основі ефективності сільськогосподарського виробництва регіону і країни в цілому.

УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ ЕКСПОРТ ПЕРЕВИЩИВ 18,8 МЛРД. ДОЛАРІВ

**Савенко І.І., д-р екон. наук, професор, Седіков Д.В., аспірант
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

За результатами 2018 року аграрний експорт виріс на 880 млн. доларів по відношенню до 2017 року і досяг нового рекорду – 18,8 млрд. доларів. Про це розповіла «Економічний правді» заступник міністра аграрної політики та продовольства з питань європейської інтеграції Ольга Трофімцева. 38,4 % експорту склали зернові культури, олії – 23,3 % та насіння олійних культур – 10,2 %. Зростання експорту забезпечили кукурудза, пшениця, насіння рапсу, м'ясо птиці, різні олії, тютюн та вироби із нього, яйця, кондитерські вироби та

інші групи товарів. Сумарний обсяг товару із ТОП-10 складає 85 % від загальної вартості експортованих товарів харчової та аграрної галузей.

Таблиця 1 – Обсяг експортованих товарів харчової та аграрної галузей

Експортовані товари	Сума, млрд. дол.
Олія соняшникова	2,9
Кукурудза	2,3
Пшениця	2
Рапс	0,77
Соеві боби	0,66
Ячмінь	0,46
М'ясо птиці	0,38
Цукор	0,15
Шоколад	0,19
Соева олія	0,12

Потужними імпортерами української продукції у 2018 році стали: Індія, яка імпортувала продукції на більш 1,8 млрд. доларів, Китай – 1,2 млрд. доларів, Нідерланди – 1,2 млрд. доларів, Іспанія – 1,04 млрд. доларів та Єгипет – 888,7 млн. доларів.

Серед усієї виробленої у світі рослинної олії сьогодні експортується більше 40 %. Високе значення даного показника є наслідком того, що в країнах-виробниках існують різні погодно-кліматичні умови для обробітку олійних культур. Тобто, в країнах зі сприятливим кліматом, наприклад, в Індонезії, Малайзії та Аргентині, обсяг виробництва рослинної олії значно вище рівня його споживання, тому більша частина виробленої олії відправляється на експорт. Навпаки, в країнах з холоднішим кліматом, наприклад, в Канаді або в країнах Північної Європи, обробіток олійних культур утруднений, тому істотну частку в споживанні рослинної олії займає імпорт.

Аналізуючи структуру світових експортних поставок за видами рослинної олії, необхідно відзначити, що лєвова частка – 63,3 % – припадає на пальмову олію. На другому місці з суттєвим відривом розташовується соєва олія з часткою в 13,9 %. Соняшникова олія, основними експортерами якого є Україна та Росія, розташовується на третьому місці з часткою в 8,6 %.

Найбільш поширеним рослинною олією в Україні є соняшникова олія, завдяки гарному попиту на даний продукт на зовнішніх ринках. З кожним роком посівні площі соняшнику в Україні збільшуються, як і потужності по його переробці. Це в свою чергу, зробило ринок соняшнику і продуктів його переробки одним з ринків, що стрімко розвивається в Україні. Соняшкову олію в Україні виробляють більше 70 заводів. 5 найбільших компаній з виробництва соняшкової олії в Україні займають половину всього ринку даного товару. За результатами 2018 року валовий збір соняшнику в Україні (порівняно з 2017 роком) зріс на 15,7 %, сягнувши показника в 14,16 млн тонн. Середній показник врожайності олійної зріс майже на 14 % – до 2,3 т/га, а посівні площі – на 1,7 % (до 6,16 млн. га). Такі дані оприлюднили фахівці Державної служби статистики України.

До трійки областей-лідєрів за приростом виробництва олійної у 2017 р. увійшли господарства: Волинської (+75,9 %), Київської (+42,9 %) та Кіровоградської (+33,6 %) областей. Найвищі показники валового збору зафіксовано на Харківщині – 1,46 млн. тонн, Кіровоградщині – 1,45 млн. тонн та Дніпропетровщині – 1,28 млн. тонн.

Українські виробники, переробними та трейдєри агропродукції приділяють усе більше уваги вирощуванню високоолеїнових сортів соняшника. Насіння цих гібридів характеризується більшим вмістом олеїнової кислоти Омега 9. Однією з причин такої зацікавленості є глобальний тренд на споживання корисної для здоров'я продукції. Загалом середньорічний темп зростання споживання високоолеїнових олій у світі складає 6,5 %. Високоолеїнові олії мають такі переваги:

- вони стійкі до окислення, що робить їх придатними для приготування їжі при високих температурах
- термін їх зберігання довший, ніж термін зберігання звичайних олій;
- мають поліпшену стабільність, тобто кращу стійкість до прогіркання, тож не потребують гідрогенізації;
- мають високий вміст вітаміну Е-45 мг/100 г.
- споживання високоолеїнових олій замість транс-жирів сприяє зниженню рівня серцево-судинних захворювань;
- під час термічної обробки та гідролізації високоолеїнової олії утворюються переважно цисізомери, тобто природний варіант жирних кислот.

Вони призводять до зменшення вмісту холестерину й канцерогенів під час приготування їжі. Адже саме соняшник має найвищий вміст олії без ліноленової кислоти і, водночас, невисоку вартість. У той час як оливкова олія, яка має найкращу репутацію з огляду на користь для здоров'я, коштує найдорожче. Щодо канולי та озимого ріпаку, то високоолеїнові сорти цих рослин на даний момент є єдиною рівноцінною альтернативою соняшнику. Однак вирощують їх переважно в країнах Північної Америки, де широко розповсюджено використання ГМО-сортів. Це суттєво обмежує вживання вказаних олій поза межами регіону. У країнах ЄС вирощування високоолеїнової канולי з низьким вмістом ліноленової кислоти або зимового олійного ріпаку перебуває поки що на стадії розробки.

Нинішній попит на високоолеїнову соняшникову олію (ВОСО) у світі фахівці оцінюють приблизно в 1,7 млн. тонн. Це близько 10 % загальносвітового виробництва олії із соняшнику. Попит на неї підвищується в середньому на 5–9 % на рік.

Основний споживач ВОСО – Європа, вона поглинає близько 1 млн. тонн цього продукту. Наступний регіон, який почне активно споживати високоолеїнову соняшникову олію – Азія, Китай, Індія та Близький Схід. Китайські компанії виявляють високу зацікавленість у постачаннях ВОСО для задоволення потреб харчової індустрії Піднебесної й, зокрема, для виробництва дитячого харчування, розповідає Сергій Тимошенко, керівник із розвитку бізнес-рішень в галузі переробки сільгосппродукції в країнах СНД компанії Syngenta в Україні.

В Україні посівні площі під високоолеїновим соняшником донедавна зростали. У 2015 році приріст становив близько 15 %, а у 2016 р. досяг майже 60 %. У результаті клін під цією культурою виявився рекордним в історії України. За інформацією «УкрАгроКонсалт», торік було посіяно не менше як 270000 га ВОС (проти 170000 га у 2015 р.), проте близько 35 % площ втрачено.

ВПЛИВ КОМПЕТЕНЦІЙ ПЕРСОНАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ АПК У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Козак К.Б., канд. екон. наук, доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Агропромисловий комплекс України є важливим сектором економіки, в якому працює значна частина населення, зайнятого у народному господарстві. Глобалізаційні умови та трансформаційні процеси у економіці посилюють конкуренцію між суб'єктами господарювання даного комплексу, що призводить до виникнення проблем їх конкурентоспроможності. У період фінансової кризи підвищення рівня конкурентоспроможності за рахунок розвитку компетенцій всього персоналу – є передумовою підтримання стійких позицій підприємств АПК на внутрішньому та міжнародному ринках. Конкурентоспроможність підприємств в сучасних умовах діяльності обумовлюється здійсненням постійного моніторингу позицій на ринку, дослідженням

МОДЕЛЬ СИНЕРГЕТИЧНОГО ЕФЕКТУ ВІД ЗБАЛАНСОВАНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ (НА ПРИКЛАДІ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ)	
Кулаковська Т.А....	317
ЗНАЧИМІСТЬ ХМАРНИХ ПОСЛУГ У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ	
Лобочька Л.Л., Фрум О.Л....	319
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О....	321
СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	
Самофатова В.А....	323
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ	
Яблонська Н.В., Крупіна С.В....	324
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБНОЇ ГАЛУЗІ	
Татарик Е.П....	325

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й....	328
ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ КОЛЕКТИВНОЇ ПРАЦІ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Колеснік В.І., Вігуржинська С.Ю....	330
УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ ЯК ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Немченко В.В., Немченко Г.В....	331
УПРАВЛІННЯ ВИВЕЗЕННЯМ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ	
Свистун Т.В....	332
АНАЛІЗ ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ МЕРЕЖ	
Бровкіна Ю.О....	334

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМИНСТВО І ТОРГІВЛЯ»

МАРКЕТИНГОВИЙ ПЛАН ДЛЯ ПРОЕКТНОГО ГОТЕЛЬНОГО МІКРОБІЗНЕСУ	
Устенко І.А., Мардар М.Р....	335
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ, ЯК ЗАПОРУКА	
УСПІШНОГО РОЗВИТКУ	
Лагодіснюк В.В., Голодонюк О.М., Мільчева В.В....	337
РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р....	339
ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ	
ПРОМИСЛОВОСТІ	
Голубьонкова О.О., Брайко М.Г., Чирка В.В....	341
МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ	
Черевата Т.М....	343

СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ І ЛОГІСТИКА

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ПОНОВЛЮВАЛЬНОГО, ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОГО БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ	
Савенко І.І., Седікова І.О....	345
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СИСТЕМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ІННОВАЦІЙНОГО	
РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бондаренко С.А....	347
СТРАТЕГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Агеева І.М....	349
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ АПК В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	
Каламан О.Б....	350
УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРНИЙ ЕКСПОРТ ПЕРЕВИЩИВ 18,8 МЛРД. ДОЛАРИВ	
Савенко І.І., Седіков Д.В....	352
ВПЛИВ КОМПЕТЕНЦІЙ ПЕРСОНАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ АПК У	
СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Козак К.Б....	354
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНТРОЛІНГУ НА БОРОШНОМЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	
Відоменко І.О., Гордієнко Л.Л....	356